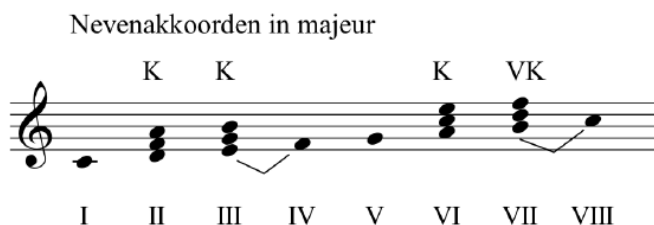

Nevenakkoorden in majeur

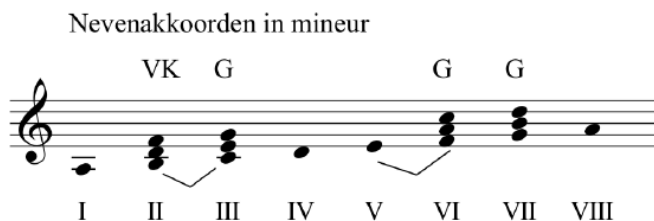
Zo goed als alle liedjes kan je met 3 akkoorden van een begeleiding voorzien, maar het is ook mogelijk om meer akkoorden te gebruiken. De akkoorden I, IV of V noemt men hoofdakkoorden, alle andere akkoorden noemen we nevenakkoorden.

Nevenakkoorden **klinken zwakker** dan hoofdakkoorden en worden daarom minder gebruikt.

In een **grote tertstoon** zijn de nevenakkoorden **kleine drieklanken** terwijl de hoofdakkoorden grote drieklanken zijn (de VIIde graad is een verminderde drieklank die daarom bijna nooit gebruikt wordt, zie verder bij 1.2.).

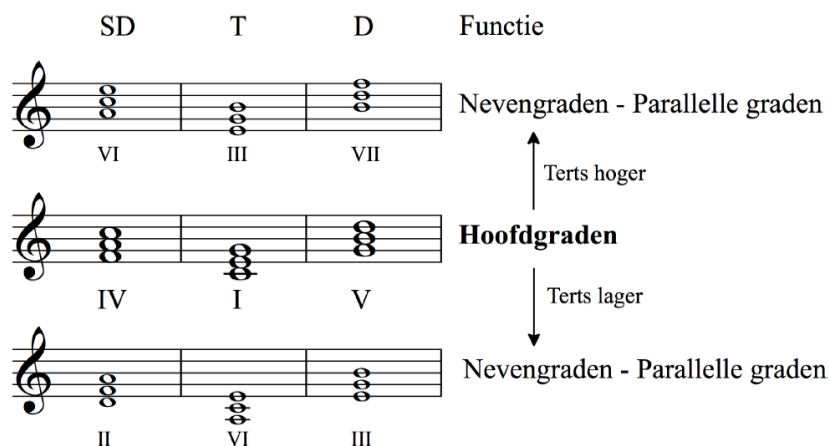
In een **kleine tertstoon** zijn de nevenakkoorden **grote drieklanken** terwijl de hoofdakkoorden mineur klinken (de IIde graad is een verminderde drieklank die we voorlopig niet gebruiken, zie verder bij 1.3.).

Nevenakkoorden als vervangers van hoofdakkoorden

Nevenakkoorden hebben altijd een bepaalde functie in een muziekstuk. Er zijn slechts drie tonale functies mogelijk: **tonica (T)**, **subdominant (SD)** en **dominant (D)**.

Nevenakkoorden hebben altijd veel gelijkenis met een hoofdakkoord: plaatst men een nevenakkoord een terts hoger of lager dan een hoofdakkoord, zijn er tussen hen altijd twee gemeenschappelijke tonen. Ieder hoofdakkoord heeft dus 2 nevenakkoorden als 'broer' omdat er slechts 1 noot verandert en er twee gemeenschappelijk blijven.

In tonale muziek treden nevenakkoorden op als vervangers van de hoofdakkoorden. Hun functie kan echter dubbel zijn. Bovenstaand schema bewijst dat:

VI treedt op als T-vervanger maar ook als SD-vervanger

III treedt op als T-vervanger maar ook als D-vervanger

Zo kunnen we met onze nevenakkoorden in feite alle richtingen uit. Werkelijk alle verbindingen zijn mogelijk.

Kleine kanttekening: V-IV is het minst wenselijk. De dominant wilt immers altijd oplossen naar een tonica (of bij uitbreiding een tonicavervanger zoals VI). Enkel in popmuziek hoor je vaak V-IV.

Alle akkoorden zijn ok, behalve VII...

Alle nevenakkoorden in een majeurtoonladder zijn welluidende drieklanken (kleine drieklanken) met uitzondering van de **VIIde graad (verminderde drieklank)**. Deze gebruiken we voorlopig niet omdat hij dissonant is.

De spanning van de verminderde drieklank kunnen we wel terugvinden in het dominant-septiem-akkoord, indien we de tonen uit de VIIde graad uitbreiden met de grondnoot van de Vde graad.

Focus: nevenakkoord II

Er zijn drie manieren om nevenakkoord "II" te verbinden met onze drie hoofdakkoorden:

1. Kwintverbinding (II – V)

Net zoals bij de hoofdakkoorden zijn er 2 mogelijkheden:

- gemeenschappelijke noot
- tegenbeweging (in mindere mate)

2. Secundeverbinding (stijgend I – II, of dalend II – I)

Net zoals bij de hoofdakkoorden is er maar één mogelijkheid: **tegenbeweging**.

Nieuw is wel dat de secundeverbinding ook dalend kan voorkomen (II – I).

3. Tertsverbinding

Dalende tertsverbinding (IV – II)

Er zijn 2 mogelijkheden om deze verbinding te schrijven:

- twee gemeenschappelijke noten
- tegenbeweging (in mindere mate)

Twee gemeenschappelijke noten

Tegenbeweging

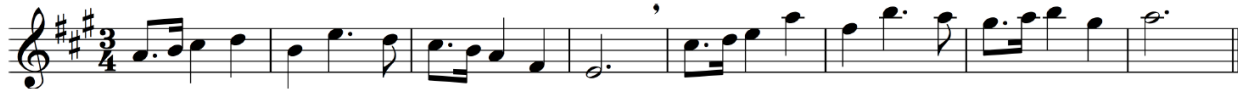
Bepaal de cadensen en harmoniseer eerst de melodie met I, IV en V.

Bepaal daarna waar de II kan optreden ter vervanging of uitbreiding van IV. Voeg bij de uitwerking eventueel versieringen toe aan de melodieën (zie 1.).

1.

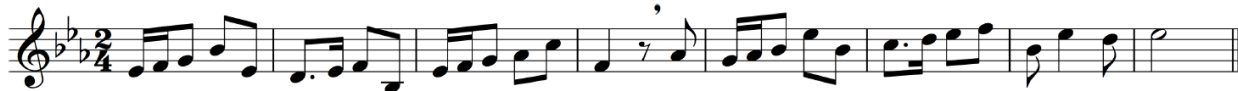
2.

3.

4.

Focus: nevenakkoord VI

Er zijn ook hier drie manieren om nevenakkoord “VI” te verbinden met onze drie hoofdakkoorden én nevenakkoord II:

1. kwintverbinding

Net zoals bij de hoofdakkoorden zijn er 2 mogelijkheden:

- gemeenschappelijke noot
- tegenbeweging (in mindere mate)

2. Secundeverbinding

Stijgende secundeverbinding V – VI

Deze stijgende secundeverbinding is zeer bijzonder. Hoezeer we ook ons best doen om een tegenbeweging te maken, het lukt ons niet omdat de **leidtoon moet stijgen**.

Deze verbinding kan je slechts op één manier doen:

- leidtoon lost stijgend op (zelfde richting als de bas)
- de 2 andere stemmen maken tegenbeweging t.o.v. de bas

Als we telkens de dichtstbijzijnde noot nemen, ontstaat er een **dubbele terts in de VIde graad**. De verbinding bestaat dus uit 2 stijgende en 2 dalende stemmen, wat we **gedeeltelijke tegenbeweging** noemen.

Tegenbeweging:
leidtoon stijgt niet

2 stemmen maken tegenbeweging
leidtoon stijgt

V VI
leidtoon in
bovenstem

V VI
leidtoon in
middenstem

V VI
leidtoon in
onderstem

Schrijfwijze
voor piano

In een pianobegeleiding zou het dus kunnen dat de rechter hand slechts twee noten speelt. Maar je kan daarna altijd een positiewisseling maken of het akkoord vervullen.

De gebroken cadens

Indien men een zin eindigt op V – VI, spreekt men van een **gebroken cadens** of bedrieglijke cadens. Deze is niet geschikt voor het einde van een muziekstuk.

Dalende secundeverbinding (VI – V)

Indien er in de VIde graad een speciale verdubbeling aanwezig is (zie boven bij V-VI), doe je terug een gedeeltelijke tegenbeweging:

VI-V met gedeeltelijke tegenbeweging

Indien de VIde graad werd geschreven in de gewone versie, kan je volledige tegenbeweging doen:

VI-V met volledige tegenbeweging

In mineur kan enkel de gedeeltelijke tegenbeweging gebruikt worden (zie verder bij 3.3.1.)

3. Tertsverbinding

Dalende tertsverbinding (I – VI en VI – IV)

Net zoals bij de IIde graad zijn er ook hier 2 mogelijkheden om deze verbinding te schrijven:

- twee gemeenschappelijke noten
- tegenbeweging (in mindere mate)

Dalende tertsverbindingen met 2 gemeenschappelijke noten

Dalende tertsverbindingen met tegenbeweging

Oefeningen met de VIde graad

Bepaal de cadensen en harmoniseer eerst de melodie met I, IV en V.

Bepaal daarna waar

-de II kan optreden ter vervanging of uitbreiding van IV

-de VI kan optreden ter vervanging of uitbreiding van I of IV

Voeg bij de uitwerking eventueel versieringen toe aan de melodieën (zie 1.).

1.

2.

3.

4.

Plaats de juiste romeinse cijfers:

1. 🎵 *Knocking on heaven's door* (Bob Dylan)

G	D	Am	_____
G	D	C	_____ :

2. *Wonderful Tonight* (Eric Clapton)

G	D	C	D	:
C	D	G	Em	
C	D	G	_____	
C	D	C	D	G

3. *Let it be* (The Beatles)

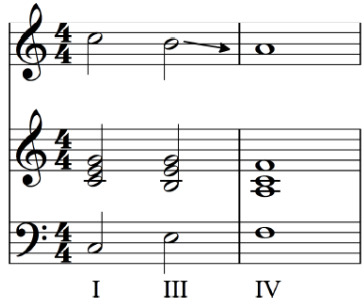
Strofen	C	G	Am	F
	C	G	F	C :

Refrein	Am	G	F	C
	C	G	F	C

Focus: nevenakkoord III

De IIIde graad kan I en V vervangen. III kan dus de functie van dominant alsook tonica aannemen.

III bevat ook een leidtoon (in do groot: si). We weten dat de leidtoon in V stijgend moet oplossen (in do groot: si moet naar do). Maar in III hangt het van de functie van III af of de leidtoon moet stijgen of mag dalen:

III met tonica-functie: leidtoon kan dalen	III met dominant-functie: leidtoon stijgt
	
I III IV	V III VI

Er zijn ook hier drie manieren om nevenakkoord “III” te verbinden met onze drie hoofdakkoorden én nevenakkoord II of VI:

Deze zijn dezelfde als bij de IIde graad (zie IIde graad, 3.2.1.2).

- Kwintverbinding (stijgend en dalend)
- Secundeverbinding (stijgend en dalend)
- Tertsverbinding (stijgend en dalend)

Oefeningen met de IIIde graad (en II en VI)

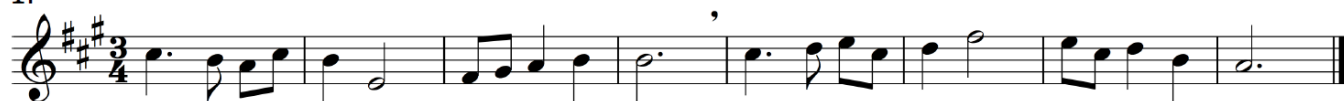
Bepaal de cadensen en harmoniseer eerst de melodie met I, IV en V.

Bepaal daarna waar

- de II kan optreden ter vervanging of uitbreiding van IV
- de VI kan optreden ter vervanging of uitbreiding van I of IV
- de III kan optreden ter vervanging of uitbreiding van I of V

Gebruik de **III in majeur maximum 1 keer per zin**, omdat hij het verst van de tonica verwijderd ligt. Vermijd meer dan 3 nevenakkoorden na elkaar om de toonaard te kunnen blijven waarnemen.

Harmoniseer de volgende melodieën. Voeg bij de uitwerking eventueel versieringen toe aan de melodieën (zie 1.).

1.

2.

3.

4.

Becijfer de volgende song:

Moonshadow (Cat Stevens)

D A7 D G A7 D :||

G D G D G D Em A7

G D G D Em A D F#m Bm Em A7 D